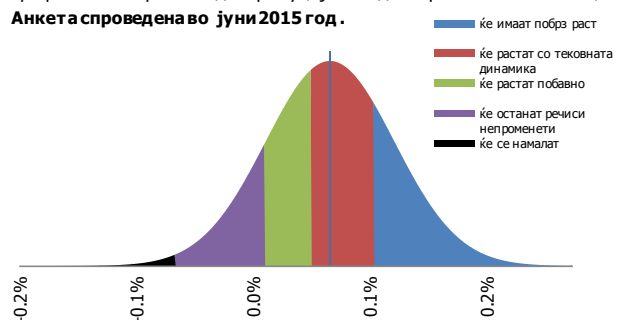

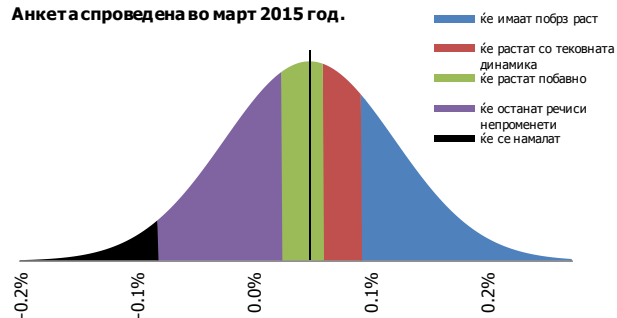
Анкета за инфлациските очекувања¹

Анкетата за инфлациските очекувања опфаќа три групи испитаници: економски аналитичари, претпријатија и финансиски институции. Притоа, анкетниот прашалник содржи две прашања за мерење на инфлациските очекувања, едно со квалитативен, а друго со квантитативен карактер. На првото прашање за инфлациските очекувања испитаниците ги посочуваат насоката и степенот на промени на цените во споредба со промената во претходните 12 месеци². Притоа, за квантификација на квалитативните одговори се применува пристапот на веројатност на Карлсон и Паркин (1975), кој претпоставува дека при доволно голем број испитаници, очекуваната промена на цените е нормално дистрибуирана во популацијата. На второто прашање се бара од испитаникот прецизно да ја квантифицира очекуваната просечна стапка на промена на цените во наредните две години³. Притоа, вкупната очекувана стапка се пресметува како обичен просек од одговорите на сите испитаници. Вака пресметаниот показател е корисен за добивање индикации во поглед на насоката на движење на очекувањата на испитаниците.

Графикон 1. Нормална дистрибуција на одговорите на испитаниците
Анкета спроведена во јуни 2015 год.

Анкета спроведена во март 2015 год.

Анкетата за инфлациски очекувања беше спроведена во јуни 2015 година⁴. Како и во претходниот анкетен циклус, и во јуни се задржа просечна негативна стапка на инфлација за претходниот 12-месечен период⁵, при што резултатите од јунската анкета упатуваат на непроменети инфлациски очекувања споредено со мартовската анкета. Така, и во следниот 12-месечен период испитаниците очекуваат стапката на инфлација да биде околу 0%, а исти се и очекувањата анализирани од аспект на одделните анкетирани групи (економски аналитичари, претпријатијата и финансиските институции) кои што очекуваат стапката на инфлација во следниот 12-месечен период (до мај 2016 година) во просек да гравитира околу 0%.

Во однос на квантитативното прашање за очекуваната стапка на инфлација за 2015 и 2016 година, се забележуваат мали поместувања во однос на очекувањата во

претходниот анкетен циклус. Имено, во просек, во периодот помеѓу двете анкети, очекувањата на испитаниците за инфлацијата во 2015 година се намалија за 0,1 процентен поен, додека за 2016

¹ Со цел унапредување на анкетното мерење на инфлациските очекувања, Дирекцијата за монетарна политика и истражување на Народната банка на Република Македонија во текот на 2013 година презеде активности за подетална анализа на искуствата на другите централни банки поврзани со спроведување на анкетите. Врз таа основа се изврши дизајнирање на постојната анкета и од октомври 2013 година се отпочна со прибирање на податоците за новата анкета, со што се обезбеди поголемо приближување до европската практика.

² Квалитативното прашање за очекувањата гласи: „Во споредба со изминатите 12 месеци, каква промена очекувате кај потрошувачките цени во следните 12 месеци? а) ќе имаат побрз раст; б) ќе растат со тековната динамика; в) ќе растат побавно; г) ќе останат речиси непроменети; д) ќе се намалат; е) тешко е да се одреди“.

³ Прашањето со квантитативен карактер гласи: „Кои се Вашите очекувања/прогнози за просечната стапка на инфлација во 2015 и 2016 година?“.

⁴ Се однесува на периодот јуни 2014 година до мај 2015 година. Процентот на респонзивност на Анкетата, спроведена во јуни изнесува 26,3% што, споредено со претходниот квартал, преставува намалување на респонзивноста. Гледано по групи испитаници, кај финансиските институции респонзивноста е 44,4%, потоа следуваат економските аналитичари со 29,0% и претпријатијата со 21,4%.

⁵ Во услови кога ценовниот раст е негативен, интерпретацијата на резултатите од анкетата може да биде нејасна, при што неопходно е да се промени методот на пресметка на показателот за инфлациските очекувања. Така, во процедурата за квантификација се заменува негативната стапка со последната позитивна стапка на раст. На ваков начин се избегнува контрадикторноста на одговорите од анкетата кои што претпоставуваат позитивен ценовен раст. Имајќи предвид дека промените во методот се од чисто техничка природа, квантификацијата на квалитативните одговори за очекуваната стапка на инфлација во периоди кога инфлацијата е негативна, треба да се земе со умерена доза на претпазливост, додека показателот за инфлациските очекувања како апроксимативен.

година се зголемија за 0,1 процентен поен. Според испитаниците, **фактори со кои испитаниците ги објаснуваат инфлациски очекувања во јуни** се движењето на домашните потрошувачките цени во изминатиот период и исцрпувањето на надолните притисоци кај енергетската компонента, во услови на сеуште нестабилен геополитички амбиент.